

Jurgova Hana je expresívna, drsná, no i tak poetická

HLAVNÚ ROLU V NOVEJ DIVADELNEJ HRE STVÁRŇUJE I. KRÚPA

Oslavy storočnice slovenského profesionálneho divadla a Rok slovenského divadla 2020 otvorí v Štátnom divadle Košice už dnes, 24. januára premiéra súčasnej slovenskej hry Jurgova Hana, ktorá je inšpirovaná poviedkou Ivana Horvátha Dve ženy Petra Jurgu.

KOŠICE. Horváth svoju poviedku zasadil do slovenskej dediny prvej polovice minulého storočia, ale v mnohom je aktuálna dodnes. V pohľade na rodinu, ale aj v hľadaní vlastnej identity v spleti lží a osamelosti.

Autorom textu je slovenský prozaik, básnik, dramatik, scenárista a textár Silvester Lavrík pišuci pod pseudonymom Hana Naglik.

„Divadelná hra je pokračovaním a rozvinutím príbehov Petra Jurgu, jeho ženy Eny, slúžky Katy a ich detí. Je púta-ovou až modelovou sériou úvah o rodine, spoločenstve, komunite, o našej minulosti, ktorá je nedopovedaná, zamlčaná a zahmlená, a o tom, ako nás biele miesta v našej rodinnej anamnéze dokážu prevapíť i zasiahnuť.

Jurgova Hana to je cesta k hľadaniu vlastnej identity

Inscenačný tím nového titulu Jurgova Hana. FOTO: JÁN ŠTOVKA

v spleti lží, približnosti i osamelosti,“ hovorí o pripravovanej inscenácii dramaturgička Míriam Kičiňová.

V Jurgovej Hane sa na malej ploche, v krátkych úsečných vetách, v expresívnych situáciách, vo vyhrotených emóciách diváci stretnú s dvomi rodinami, s uzavretými komunitami.

„S rodičmi a deťmi, ktoré bojujú, proti sebe i so sebou, každý svojím spôsobom so zažitými stereotypmi správania, s vlastnou neistotou a strachom, s pocitom viny. Vymanenie sa z tohto kolobehu nie je jednoduché a spolu s postavami môžeme prekráčať láskou a smrťou, zažiť túžbu po prijatí, rodine, aj od-

mietnutie a stratu. Bolesť, ktorá sa násobí smrťou a pocitom viny. Ale aj nájdenie tej vnútornej sily, ktorá je schopná kolobeh ubližovania zastaviť,“ dodáva Kičiňová.

Návrat po trinástich rokoch

Pre režisérku Alenu Lelkovú je nové naštudovanie Jurgovej Hany špecifické. K textu sa vrátila po takmer trinástich rokoch. Jurgovu Hanu inscenovala ako bakalársku prácu na VŠMU v roku 2007.

A s veľkým úspechom. Jej študentská inscenácia tejto hry získala hlavnú cenu na festivale Nová dráma 2007.

Ako priznáva Lelková, s dra-

Dana Košícká ako Kata a Ivan Krúpa ako Peter Jurga. FOTO: JÁN ŠTOVKA

maturgičkou Mirkou Kičiňovou tentoraz ťažšie hľadali vhodný titul a z mora textov stále nemali pocit, že je to to, čo chcú.

„A tak sme si znovu prečítali aj Jurgovu Hanu. A zrazu nám v tom mori zasvietila. Do prostredia východného Slovenska zapadlo z hry viacero tém. Problematika nezamestnanosti a na ňu viazanej migrácie, s tým súvisiaci rozpad rodín, chlad a väčšia tvrdosť vo vzťahoch, výraznejší patriarchát, o dosť voľnejšie mantinely, čo všetko by mal človek vo vzťahu vydržať a tolerovať, konzervatívnejšie hodnoty... No a potom hlavná téma, ktorá sa nepotrebuje viazať na región – naša ľudská potreba

poznať svoju rodovú minulosť, genetiku, korene, bez ktorých sa ťažko formuje identita,“ hovorí Lelková.

Poetika napriek drsnosti

Hlavnú postavu Petra Jurgu stvárňuje v novej inscenácii košickej činohry Ivan Krúpa.

„Keď som si prvýkrát prečítal text, bol som z neho trochu šokovaný. Ale čím dlhšie sme s ním pracovali, tak sme stále viac prichádzali na to, že iný ani nemôže byť. len čo by sa z neho niečo ubralo, alebo by sa niečo menilo, ubralo by to z neskutočnej poézie celého príbehu. Hoci je realita v hre pomenovaná drsným spôsobom, nesie v sebe

neskutočnú poéziu,“ hovorí Krúpa.

Hra sa dotýka aj stále aktuálnej témy inakosti. Tú v inscenácii predstavuje postava Benjamína, ktorého hrá Tomáš Diro. „Nie úplne od začiatku, ale po nejakých troch či štyroch týždňoch som sa s touto postavou začal stotožňovať. Čoho sa aj trochu obávam, keďže sa na konci hry obesím. Ale nakoniec sa mi postava Benjamína veľmi dobre hrá a našli sme nejakú spoločnú cestu na odhalenie tejto postavy. A som rád, že mám konečne postavu, v ktorej sa dá aj viac hrať z pohľadu nejakého prežívania jej vnútorného sveta,“ vysvetľuje Diro.

Režisérka Alena Lelková si do realizačného tímu pripravovanej premiéry prizvala kostýmovú výtvarníčku Mariju Havran, scenografa Juraja Políaka, hudbou prispel Lajko Felix, o hudobný mix sa stará Oskar Lelko a pohybovo na predstavení spolupracoval Stanislav Marišler. Okrem už spomínaných Petra Jurgu a Benjamína uvidia diváci v ďalších postavách Danu Košíckú ako Katu, Táňu Polákovú ako Hanu, Michala Soltésza ako Gustáva a Františka Balogha ako Svrčka.

SVJATOSLAV DOHOVIČ

Manet i Renoir. Diela impresionistov si predĺžili pobyt v Košiciach

Najväčší majstri moderného umenia pod jednou strechou. Reč je o impresionistoch, ktorých diela vystavuje Východo-

slovenské múzeum v Košiciach.

KOŠICE. Na stenách múzea môžete obdivovať grafické diela najväčších

umelcov, ako - Henri de Toulouse-Lautrec, Edgar Degas, Pierre Auguste Renoir, Berthe Morisot, Edouard Manet, Armand Guillaumin, Alfred Sisley a Paul Cézanne.

Žiadne kópie

Múzeum podotýka, že nejde o žiadne duplikáty.

„Všetky diela sú originály, ktoré boli vytvorené samotnými majstrami a nie sú to ich kópie vytvorené neskôr. Tieto diela sú dôležitou časťou umeleckého dedičstva týchto majstrov a sú v zbierkach najväčších národných múzeí a galérií na celom svete,“ informuje múzeum.

Katarína Ščerbanovská z propagačného oddelenia múzea vysvetľuje, že diela patria do súkrom-

nej zbierky. Preto ani nie je možné zverejniť, aká je hodnota grafik.

Doplnila, že ich cenu neuvádzajú na žiadosť majiteľa. Ten nepochádza zo Slovenska, ale z jednej z európskych krajín.

Prídu aj viackrát

Výstava zaznamenala ohlas u verejnosti. Niektorí návštevníci si diela svetoznámych umelcov prídu pozrieť opakovane.

Aj preto sa múzeum rozhodlo predĺžiť jej trvanie. Pôvodne mala výstava trvať do začiatku februára, aktuálne je jej koniec naplánovaný na 29. marec.

Grafické diela impresionistov sa do priestorov múzea dostali vďaka jeho spolupráci s organizáciou ArtExpo.

„Spolupracovali sme s ňou aj v minulosti - pred štyrmi rokmi sme mali v našom múzeu výstavu diel Salvadora Dalího,“ vysvetľuje Ščerbanovská.

Pred dvomi rokmi zase múzeum hostilo diela Leopolda Horovitz-za.

KATARÍNA GÉCZIOVÁ
REPROFOTO:
JUDITA ČERMÁKOVÁ

Diela impresionistov v Košiciach. Obraz od Berthe Morisot.

